YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)
23 päivänä maaliskuuta 2000 *

Asiassa C-246/98,

jonka Arrondissementsrechtbank te Arnhem (Alankomaat) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensin mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosoikeudenkäynnissä, jossa vastaajana on

Berendse-Koenen M. G. en Berendse H. D. Maatschap,

ennakkoratkaisun teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 28 päivänä maaliskuuta 1983 annetun neuvoston direktiivin 83/189/ETY (EYVL L 109, s. 8), sellaisena kuin kyseinen direktiivi on muutettuna 22.3.1988 annetulla neuvoston direktiivillä 88/182/ETY (EYVL L 81, s. 75), sekä EY:n perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan (joista on muutettuina tullut EY 28 ja EY 30 artikla) tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. C. Moitinho de Almeida sekä tuomarit C. Gulmann (esittelevä tuomari) ja J.-P. Puissochet,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Alankomaiden hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellinen apulaisneuvonantaja M. A. Fierstra,

— Irlannin hallitus, asiamiehenään Chief State Solicitor M. A. Buckley,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamies H. van Vliet ja tässä yksikössä toimiva kansallinen virkamies M. Shotter,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Berendse-Koenen M. G. en Berendse H. D. Maatschapin, edustajanaan asianajaja L. J. L. Heukels, Haarlem, Alankomaiden hallituksen, asiamiehenään M. A. Fierstra, Irlannin hallituksen, asiamiehenään M. A. Buckley, avustajinaan C. Daly, Office of the Attorney General, ja P. Charleton, SC, sekä D. Barniville, BL, ja komission, asiamiehenään H. van Vliet, 27.10.1999 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 13.1.2000 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Arrondissementsrechtbank te Arnhem on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 2.4.1998 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 9.7.1998, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 28 päivänä maaliskuuta 1983 annetun neuvoston direktiivin 83/189/ETY (EYVL L 109, s. 8), sellaisena kuin kyseinen direktiivi on muutettuna 22.3.1988 annetulla neuvoston direktiivillä 88/182/ETY (EYVL L 81, s. 75), sekä EY:n perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan (joista on muutettuina tullut EY 28 ja EY 30 artikla) tulkinnasta.

2 Kysymykset on esitetty rikosasiassa, jossa vastaajana on Berendse-Koenen M. G. en Berendse H. D. Maatschap ja jossa vastaajaa syytetään sellaisten nautaeläinten pitämisestä, joille on annettu klenbuterolia sisältäviä sympaattista hermostoa kiihottavia aineita.

3 Perustamissopimuksen 30 artiklan mukaan jäsenvaltioiden väliset tuonnin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä. Perustamissopimuksen 36 artiklan mukaan sellaiset tuontia koskevat kiellot tai rajoitukset ovat sallittuja, jotka ovat perusteltuja ihmisten tai eläinten terveyden ja elämän suojelemiseksi, kunhan ne eivät ole keinoja mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

4 Direktiivin 83/189/ETY tarkoituksena on estää erilaisista kansallisista lainsäädännöistä johtuvat yhteisön sisäisen tavarakaupan tekniset esteet. Tätä varten siinä säädetään menettelystä, jossa jäsenvaltiot velvoitetaan ilmoittamaan komissiolle etukäteen teknisistä standardeista ja määräyksistä.

5 Eläimissä ja tuoreessa lihassa olevien jäämien tutkimisesta 16 päivänä syyskuuta 1986 annetun neuvoston direktiivin 86/469/ETY (EYVL L 275, s. 36) tarkoituksena on direktiivin toisen ja kolmannen perustelukappaleen mukaan helpottaa tavaroiden vapaata liikkuvuutta lähentämällä toisistaan poikkeavia jäsenvaltioiden säännöksiä, joiden erot muodostavat yhteisön sisäisen kaupan esteen ja johtavat yhteisten markkinajärjestelyjen piiriin kuuluvia tuotteita koskevien kilpailuedellytysten vääristymiseen. Yhdeksännen perustelukappaleen mukaan direktiivillä pyritään muun muassa toteuttamaan yhteiset tarkastustoimenpiteet jäämiä eläimissä ja tuoreessa lihassa aiheuttaneiden syiden määrittelemiseksi ja niiden poistamiseksi sekä varmistamaan, ettei sallittuja poikkeamia suurempia jäämämääriä sisältävää lihaa pääse kulutukseen. Direktiivin 86/469/ETY 9 artiklan 3 kohdan b alakohdassa velvoitetaan toimivaltaiset viranomaiset huolehtimaan siitä, että jos virallisen näytteen tutkimisen seurauksena "ilmenee eläimissä esiintyvän kiellettyjä aineita, eläimiä ei saa saattaa markkinoille ihmisravinnoksi tai eläinten rehuksi".

6 Direktiivin 86/469/ETY liitteessä I luetellaan direktiivin soveltamisalaan kuuluvat jäämäryhmät. Klenbuteroli kuuluu otsikolla "Erityisryhmät" varustetussa B kohdassa olevan ryhmän I ("Muut lääkeaineet") alaryhmään c ("Muut eläinlääketieteessä käytetyt lääkeaineet").

7 Produktschap voor Vee en Vleesin (julkisoikeudellinen karja- ja liha-alan keskusjärjestö) hallituksen antaman ja maatalousministeriön hyväksymän Verordening Stoffen met sympathico mimetische werking (PVV) 1991 -nimisen asetuksen (sympaattista hermostoa kiihottavia aineita koskeva asetus, jäljempänä asetus) 1 §:ssä määritellään sympaattista hermostoa kiihottavat aineet. On kiistatonta, että klenbuteroli kuuluu näihin aineisiin.

8 Asetuksen 2 §:ssä säädetään, että "yli neljäntoista viikon ikäisille lihantuotantoon tarkoitetuille nautaeläimille ei saa antaa klenbuterolia sisältäviä sympaattista hermostoa kiihottavia eläinlääkkeitä, eikä näiden eläinlääkkeiden antamiseen edellä tarkoitetuille nautaeläimille saa myöntää lupaa".

9 Asetuksen 3 §:n 1 momentissa säädetään, että "on kiellettyä pitää, varastoida, ostaa tai myydä lihantuotantoon tarkoitettuja nautaeläimiä, joille on annettu 2 §:n vastaisesti siinä tarkoitettuja sympaattista hermostoa kiihottavia aineita".

10 Pääasian vastaajan maatilalla pidettyjen nautaeläinten virtsanäytteistä on löydetty klenbuterolia. Yleinen syyttäjä on tämän vuoksi vaatinut vastaajalle rangaistusta asetuksen rikkomisesta.

11 Suullisessa käsittelyssä pääasian vastaaja väittää asiassa C-194/94, CIA Security International, 30.4.1996 annettuun tuomioon (Kok. 1996, s. I-2201) viitaten ensinnäkin, että asetusta ei voida ottaa huomioon, koska sitä ei ollut annettu komissiolle tiedoksi.

12 Toiseksi vastaaja väittää, että se, että klenbuterolia sisältävät lääkeaineet on sallittu joissakin jäsenvaltioissa, merkitsee yhteisön oikeudessa kiellettyä kilpailun vääristymistä.

13 Tältä osin Arrondissementsrechtbank te Arnhem totesi, että anabolisia aineita — joihin klenbuteroli kuuluu — koskevat yhteisön perussäännökset olivat asetuksen antamisen aikaan eläinlääkkeitä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 28 päivänä syyskuuta 1981 annetussa neuvoston direktiivissä 81/851/

ETY (EYVL L 317, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 13.12.1990 annetulla neuvoston direktiivillä 90/676/ETY (EYVL L 373, s. 15). Koska tässä direktiivissä säädetään anabolisia aineista koskevasta erityissääntelystä, mutta ei kuitenkaan kielletä anabolisia aineita saaneiden nautojen ja niiden lihan kaikkea kauppaa, kansallinen tuomioistuin kysyy, muodostavatko asetuksen 2 ja 3 § perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitetun esteen tavaroiden vapaalle liikkuvuudelle.

14 Arrondissementsrechtbank te Arnhem päätti tämän vuoksi lykätä asian käsittelyä ja pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua seuraaviin kysymyksiin:

"1) Sisältääkö vuoden 1991 Verordening Stoffen met sympathico mimetische werking (PVV) ja erityisesti sen 2 ja 3 § sellaisia teknisiä määräyksiä, joista direktiivin 83/189/ETY 8 artiklan mukaan, sellaisena kuin kyseinen direktiivi oli mainitun asetuksen tullessa voimaan, olisi ollut ilmoitettava komissiolle?

2) Sisältääkö vuoden 1991 Verordening stoffen met sympathico mimetische werking (PVV) ja erityisesti sen 2 ja 3 § säännöksiä, jotka rajoittavat EY:n perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitetulla tavalla tavaroiden vapaata liikkuvuutta?"

15 Kansallinen tuomioistuin ilmoitti 11.6.1999 päivätyssä kirjeessään yhteisöjen tuomioistuimelle peruuttavansa yhdistetyissä asioissa C-425/97—C-427/97, Albers ym., 11.5.1999 annetun tuomion (Kok. 1999, s. I-2947) johdosta ensimmäisen kysymyksensä.

16 Tämän vuoksi on vastattava kysymykseen siitä, onko asetuksen 3 §:n 1 momentin, luettuna yhdessä asetuksen 2 §:n kanssa, kaltainen kansallinen säännös ristiriidassa perustamissopimuksen 30 artiklan kanssa.

17 Berendse-Koenen M. G. en Berendse H. D. Maatschap väittää, että klenbuteroli on aine, jota käytetään tietyissä eläinlääkkeissä, kuten Ventipulminissa, jota määrätään hoitotarkoituksiin ja joka auttaa tehokkaasti eräiden naudoille ominaisten sairauksien hoidossa. Sen mukaan tutkimuksen kohteena olleet naudat olivat saaneet tämäntyyppistä eläinlääketieteellistä hoitoa; klenbuterolin löytyminen otetuista virtsanäytteistä johtuu siten tämän, nimenomaan näitä eläimiä vaivanneen sairauden hoitoon määrätyn lääkeaineen käytöstä.

18 Lisäksi vastaaja tarkentaa, että kansallisessa asetuksessa kielletään tämäntyyppisen eläinlääkkeen käyttö, kun taas muissa jäsenvaltioissa tällaista kieltoa ei ole. Tämä epäyhdenvertainen kohtelu alankomaalaisten ja muiden jäsenvaltioiden toimijoiden välillä vääristää vastaajan mukaan kilpailua yhteisön oikeudessa kielletyllä tavalla.

19 Alankomaiden hallitus katsoo, että koska kyseisen asetuksen säännökset ovat tarpeen ihmisten terveyden tehokasta suojelua varten, kyseiset toimenpiteet ovat joka tapauksessa oikeutettuja perustamissopimuksen 36 artiklan perusteella.

20 Irlannin hallituksen mukaan kyseistä asetusta ei voida kohtuudella pitää määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaavana toimenpiteenä. Asetuksen säännökset koskevat sen mielestä klenbuterolin antamista naudoille sekä

klenbuterolia saaneiden nautojen ja niiden lihan hallussapitoa ja myyntiä. Asetus ei Irlannin mukaan vaikuta klenbuterolin tuontiin.

21 Komissio huomauttaa, että asiassa ei ole kyse jäsenvaltion yksipuolisesta toimenpiteestä. Direktiivi 86/469/ETY nimittäin velvoittaa Alankomaiden kuningaskunnan ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimiin sen varmistamiseksi, ettei niitä eläimiä, joista kiellettyjä aineita on löydetty, voida saattaa markkinoille. Jäsenvaltiot eivät siten komission mukaan ole panneet täytäntöön direktiivin 86/469/ETY säännöksiä niiden omien etujen suojaamiseksi. Tämän vuoksi tällaisia toimia ei voida pitää kauppaan vaikuttavina yksipuolisina toimenpiteinä vaan pikemminkin toimenpiteinä, joilla pyritään suosimaan tavaroiden vapaata liikkuvuutta poistamalla niitä esteitä, joita 36 artiklan kanssa sopusoinnussa olevista kansallisista toimista saattaa seurata.

22 Tältä osin ja ilman että on tarpeen ratkaista kysymystä siitä, voivatko alankomaalaiset karjankasvattajat vedota perustamissopimuksen 30 artiklaan, jossa kielletään jäsenvaltioiden välisen kaupan esteet sen estämiseksi, että niihin sovelletaan tässä esillä olevaa Alankomaiden lain säännöstä, on todettava, että direktiivin 86/469/ETY kolmannen ja neljännen perustelukappaleen mukaan direktiivillä pyritään yhdenmukaistamaan jäämien tarkastustoimenpiteet ja asettamaan tuoreessa lihassa esiintyville jäämille yhteiset sallitut enimmäismäärät, joiden ylittäminen johtaa samalla siihen, että kyseisen tuoreen lihan kaupan pitäminen on kiellettyä. Direktiivillä on näin ollen kaksi tarkoitusta eli ihmisten terveyden suojeleminen ja tavaroiden vapaan liikkuvuuden helpottaminen.

23 Lisäksi on todettava, että säätämällä kiellon antaa klenbuterolia yli neljäntoista viikon ikäisille lihantuotantoon tarkoitetuille nautaeläimille ja kiellon pitää, varastoida, ostaa tai myydä yli neljäntoista viikon ikäisiä lihantuotantoon tarkoitettuja nautaeläimiä, joille on annettu kyseistä ainetta, Alankomaiden viranomaiset ovat täyttäneet direktiivin mukaiset velvoitteensa (ks. em. asia Albers ym., tuomion 23 kohta).

24 Näin ollen kyseisen asetuksen 3 §:n 1 momentin, luettuna yhdessä asetuksen 2 §:n kanssa, kaltainen kansallinen säännös ei ole yksipuolinen toimenpide, jolla pyritään suojaamaan asetuksen antaneen jäsenvaltion omia etuja, vaan se on annettu neuvoston direktiivin noudattamiseksi yhteisön yleisen edun nimissä (ks. vastaavasti asia 46/76, Bauhuis, tuomio 25.1.1977, Kok. 1977, s. 5, 28 ja 29 kohta).

25 Pääasiassa esillä olevan kaltaista säännöstä, jonka jäsenvaltio antaa täyttääkseen direktiivistä 86/469/ETY johtuvat velvoitteensa, ei voida pitää perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettuna tuonnin määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaavana toimenpiteenä.

26 Esitettyyn kysymykseen on edellä todetun perusteella vastattava, että sellainen kansallinen säännös, joka sisältyy asetuksen 3 §:n 1 momenttiin, luettuna yhdessä asetuksen 2 §:n kanssa, ei ole ristiriidassa perustamissopimuksen 30 artiklan kanssa.

Oikeudenkäyntikulut

27 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Alankomaiden ja Irlannin hallituksille ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

on ratkaissut Arrondissementsrechtbank te Arnhemin 2.4.1998 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

Sellainen kansallinen säännös, joka sisältyy Verordening Stoffen met sympathico mimetische werking (PVV) 1991 -nimisen asetuksen 3 §:n 1 momenttiin, luettuna yhdessä saman asetuksen 2 §:n kanssa, ei ole ristiriidassa EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan (josta on tullut EY 28 artikla) kanssa.

Moitinho de Almeida Gulmann Puissochet

Julistettiin Luxemburgissa 23 päivänä maaliskuuta 2000.

R. Grass

kirjaaja

J. C. Moitinho de Almeida

kolmannen jaoston puheenjohtaja